

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 26/2018-64

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Milana Ľalíka, Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta (sudca spravodajca), Jany Laššákovej, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Alexejom Ivankom, Námestie osloboditeľov 73, Michalovce, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Malčice konaných 10. novembra 2018, za účasti [REDACTED], [REDACTED], takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky

č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Malčice konaných 10. novembra 2018 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ kandidoval na funkciu starostu v napadnutých voľbách. Podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania zo 604 odovzdaných platných hlasovacích lístkov získal sťažovateľ 259 hlasov a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“) získala 280 hlasov. Za starostku obce tak bola zvolená odporkyňa.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „... Sťažovateľ je, resp. bol kandidátom na starostu obce, ktorý vo volebnom obvode Malčice získal dňa 10.11.2018 259 hlasov z celkového počtu oprávnených voličov (1029), na voľbách sa zúčastnilo celkom 606 voličov, to znamená viac ako 10%.

... Sťažovateľ napáda voľby starostu obce Malčice... konaných dňa 10.11.2018, ktorými bola zvolená za starostku obce Malčice účastníčka tohto konania [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]...

... dôvody, pre ktoré voľby napáda s označením dôkazov:

- porušenie volebného moratória zo strany zvolenej kandidátky a jej blízkych príbuzných - otec [REDAKOVANÉ] a manžel [REDAKOVANÉ]
- vyhrážanie sa stratou zamestnania zo strany účastníčky konania
- závažné porušenie ústavnosti a zákonnosti volieb. “

4. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal nález v znení:

„... Ústavný súd vyhlasuje voľby starostu obce Malčice... za neplatné.

Alternatívne: Ústavný súd SR rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku volieb starostu obce Malčice v časti zvolenia za starostu obce Malčice [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvalé bytom: [REDAKOVANÉ]... vo voľbách konaných dňa 10.11.2018 zrušuje. “

5. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza: „Dňa 10.11.2018 sa v obci Malčice konali voľby do orgánov samosprávy obce, pričom na základe sčítania odovzdaných hlasov miestna volebná komisia v obci Malčice vyhlásila dňa 11.11.2018 o cca 02:15 hod. nasledovné výsledky týkajúce sa volieb starostu:

1. [REDAKOVANÉ], (politické strany: Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Sloboda a solidarita. Šanca, Sme rodina - Boris Kollár) - počet platných hlasov: 280
2. [REDAKOVANÉ], (politická strana: Demokrati Slovenska) - počet platných hlasov: 259
3. [REDAKOVANÉ], (nezávislý kandidát) - počet platných hlasov: 61
4. [REDAKOVANÉ], (politická strana: SNS) - počet platných hlasov: 4

Ako dôkazy označujeme doklady a správy týkajúce sa volieb podľa § 62 zákona, výsluch obyvateľov obce uvedených nižšie. Svedkovia:

1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom: [REDAKOVANÉ]
2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom: [REDAKOVANÉ]
3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom: [REDAKOVANÉ]
4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom: [REDAKOVANÉ]

V čase volebného moratória, t. j. v piatok, dňa 09.10.2018 pred voľbami a v deň volieb, t.j. dňa 10.11.2018 hore označené osoby [REDAKOVANÉ], spolu s jej otcom [REDAKOVANÉ] a jej manželom [REDAKOVANÉ], roznášali po domoch v obci Malčice rôzne darčeky (predovšetkým potraviny a to: klobásy, slanina a cigarety) a finančné odmeny (v sume 20 - 40 €) pre občanov obce, aby hlasovali za kandidátku [REDAKOVANÉ]...

V deň volieb, pred časťou obce Malčice, kde bývajú rómski občania, stál od ranných hodín otec [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a darčekomiplácal týchto občanov, aby volili za starostku obce Malčice jeho dcéru...

... Za porušenie slobody volieb, ale aj korektnej politickej súťaže a volebnej kampane treba nepochybne považovať aj také konanie, ktoré spočíva v preukázanej hrozbe násillia, straty zamestnania, resp. iných sociálnych istôt. Voľba, pri ktorej sa kandidát vyhráza, že v prípade jeho zvolenia volič hlasujúci za protikandidáta stratí hoci aj minimálne sociálne istoty, už nie je slobodnou voľbou, tak ako to predpokladá ústava a zákon.

... Sťažnosťou sťažovateľa je namietaná tak neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce... konaných dňa 10.11.2018 z týchto dôvodov:

a) Nielen po skončení volebnej kampane, ale dokonca aj počas volebného dňa, dochádzalo k nepretržitej volebnej agitácii. Otec kandidátky na starostku, pán [REDAKOVANÉ] spoločne s manželom kandidátky [REDAKOVANÉ] nespochybniteľne komunikovali s osobami, ktoré chceli ísť voliť. Volebnú kampaň robili priamo v čase volieb a to v priebehu takmer celého dňa.

b) Je dôvodné podozrenie, že v obci Malčice dochádzalo aj k volebnej korupcii, ktorá nesie znaky až trestného činu, kedy boli za odovzdané hlasy pre konkrétnych kandidátov (na starostu...) sľúbené i odovzdané peniaze v sume od 20 - 40 €, resp. potraviny (klobásy, slanina, cigarety). V tomto prípade išlo predovšetkým o voličov rómskej národnosti bývajúcich v obci Malčice.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ petitom domáha, aby ústavný súd nálezom vyhlásil voľby starostu... konané dňa 10.11.2018 za neplatné. Postup zvolenej kandidátky a jej blízkych osôb opísaný vyššie je v rozpore s pravidlami volebnej súťaže politických strán a slobodnej súťaže politických síl podľa čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky a nemá nič spoločné s demokratickými voľbami a ich pravidlami. Takéto konanie, správanie a prístup k demokratickému inštitútu, akými sú voľby, sa v demokratických štátoch, za aké sa považuje aj Slovenská republika, označuje za totalitné, popierajúce slobodnú vôľu a prejav voličov.

Na porušenie ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Malčice upozornil svojim podnetom dňa 13.11.2018 [REDAKOVANÉ], adresovaným Prezídiu Policajného zboru, národná kriminálna agentúra, národná protikorupčná jednotka, expozitúra Východ, Rastislavova 69, 040 01 Košice, ČVS: PPZ-1183/NKA-PK-VY-2018.“

6. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Malčice konaných 10. novembra 2018 po tom, ako nezistil dôvody na jej odmietnutie, uznesením č. k. PL. ÚS 26/2018-29 z 28. novembra 2018 podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie.

Sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Malčice konaných 10. novembra 2018 ústavný

súd uvedeným uznesením odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonných náležitostí.

7. Na výzvu ústavného súdu doručila obec Malčice 23. novembra 2018 originály volebnej dokumentácie z volieb do orgánov samosprávy obce Malčice konaných 10. novembra 2018, a to z okrsku č. 1, ktorý bol jediným volebným okrskom.

8. Ústavný súd 4. decembra 2018 v priestoroch Obecného úradu v Malčiciach, Malčice 176, vypočul v predmetnej veci svedkov: [REDAKOVANÉ] (manžel odporkyne, pozn.), [REDAKOVANÉ] (otec odporkyne, pozn.), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Prítomní boli aj sťažovateľ so svojím právnym zástupcom a odporkyňa.

II.

Skutkový stav veci

9. Skutkovú stránku prerokovávanej veci ústavný súd objasňoval na prvom mieste postupom podľa § 62 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého si ústavný súd vyžiada všetky doklady a správy týkajúce sa volieb. V tomto smere ústavný súd zameral svoju pozornosť na obcou Malčice doručенú volebnú dokumentáciu z volebného okrsku č. 1, ktorú preskúmal so zreteľom na charakter sťažnostných námietok. Tie od ústavného súdu nevyžadovali prepočítavanie hlasovacích lístkov odovzdaných v prospech súperiacich kandidátov o funkciu starostu obce. Zápisnice okrskovej volebnej komisie v uvedenom volebnom okrsku boli podpísané všetkými členmi tejto komisie bez výhrad.

10. Sudca spravodajca na základe poverenia pléna ústavného súdu vypočul 4. decembra 2018 podľa § 31 ods. 1 zákona o ústavnom súde na Obecnom úrade v Malčiciach, Malčice 176, mimo ústneho pojednávania sťažovateľom navrhnutých svedkov za účasti sťažovateľa, jeho právneho zástupcu a odporkyne. Postupoval pritom podľa § 153 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších

predpisov v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde. Z výsluchu svedkov bol okrem zápisnice ústavným súdom vyhotovený aj audiozáznam.

11. Svedok [REDACTED] (manžel odporkyne, pozn.) v rámci výsluchu uviedol: *„Som zamestnanom Štatistického úradu, a preto si uvedomujem, čo znamená volebné moratórium. Manželku (odporkyňu, pozn.) som samozrejme podporoval vo voľbách, ale volebné moratórium som nijako neporušoval, čo znamená, že som nikoho neovplyvňoval ani finančne nepodporoval.“*

Svedok [REDACTED] uviedol, že odporkyňu podporoval psychicky a počas volebného moratória sa u seba doma stretol s p. [REDACTED], ktorá je príbuzná, a ešte s [REDACTED]. S menovanými sa stretol len v rámci bežnej návštevy.

Napokon svedok [REDACTED] uviedol: *„Popieram, že by som počas volebného moratória rozdával občanom obce lístky s upozornením, ako majú voliť a koho majú voliť, alebo že by som rozdával občanom nejaké darčeky...“*

12. Svedok [REDACTED] (otec odporkyne, pozn.) v rámci výsluchu uviedol: *„Bol som oboznámený s obsahom volebnej sťažnosti a tvrdím, že tam uvedené skutočností sa nezakladajú na pravde, pretože počas volebného moratória som spoluobčanom z obce nehovoril koho majú voliť a ani som nikomu neposkytoval žiadne darčeky, resp. finančné odmeny.“*

Svedok [REDACTED] ďalej uviedol, že nerobil žiadnu volebnú agitáciu v prospech odporkyne a najmä nie počas volebného moratória, pretože mu bolo operované koleno, v dôsledku čoho bol práceneschopný, a preto nemohol byť v obci aktívny. Poprel, že by počas volebného moratória chodil po obci a nahováral ľuďom, ako a koho majú voliť.

13. Svedok [REDACTED] v rámci výsluchu uviedol: *„Počul som, že počas volebného moratória boli dávané občanom darčeky, zemiaky a peniaze. Osobne som nič nevidel také, ale iba som to počul...“*

... v čase volebného moratória som osobne nevidel, že by občanom boli poskytované nejaké darčeky, alebo že by niekto robil niečo nekalé. V čase volebného moratória som bol doma a ak sa dávali nejaké darčeky, tak to bolo pred volebným moratóriom. Dňa 5. 11.

2018 som sa stretol s p. [REDACTED] (odporkyňou, pozn.) a po krátkom rozhovore mi dala taký zelený lístok s menami koho mám voliť. Predtým som s ňou nikdy spor nemal, až 6. 11. (2018, pozn.) som si prečítal jej stanovisko, kde ma osočila, že mám na svedomí úpadok futbalu v Malčiciach. “

Svedok [REDACTED] uviedol, že po stretnutí s odporkyňou otvoril lístok a „bolo tam 20 €.“

Ďalej svedok [REDACTED] uviedol, že na lístku, ktorý dostal od odporkyne „boli uvedené konkrétne mená kandidátov poslancov s tým, aby som vedel koho mám voliť.“

Zároveň uviedol, že na prvom mieste na lístku bola uvedená „kandidátka na pani starostku“ [odporkyňa, pozn. (audiozáznam z výpovede svedka [REDACTED])].

Na otázku sudcu odporkyňa uviedla, že tvrdenia svedka [REDACTED] „sa nezakladajú vôbec na pravde.“

14. Svedok [REDACTED] v rámci výsluchu uviedol: „Dňa 9. 11. 2018 som sa stretol s p. [REDACTED] (odporkyňou, pozn.), ktorá mi povedala, aby som ju volil a že sa mi za to odmení. Dala mi 20 € aj tašku, v ktorej bola klobása a saláma. Dala mi svoj volebný materiál. Viem o tom, že som nebol jediný, ktorému sľubovala p. [REDACTED] odmenu alebo iné výhody.

Myslím, že to bola náhoda, keď sme sa stretli a poskytla mi tieto výhody. Zrejme tieto výhody dostali aj viacerí, len sa boja prehovoriť a prísť svedčiť.“

Svedok [REDACTED] k tomu, či je možné, že existujú aj ďalší svedkovia uviedol, že „... ja myslím, že áno, ale sa boja prísť“, a k tomu, čo môže byť dôvodom ich obáv uviedol, že „... keď ona (odporkyňa, pozn.) dôjde (ujme sa funkcie, pozn.), že ich vyhodí z práce, ja si myslím...“ (audiozáznam z výpovede svedka [REDACTED]).

K výpovedi svedka [REDACTED] odporkyňa uviedla, že je nepravdivá.

15. Svedkyňa [REDACTED] v rámci výsluchu uviedla: „Dňa 9. 11. 2018 v podvečer som videla ako p. [REDACTED] (odporkyňa, pozn.) dávala 30 € a topánky p. [REDACTED]. Ešte tam bola jedna pani, ale meno ktorej uviesť neviem. O iných aktivitách zo strany p. [REDACTED] neviem.“

... som viac nevidela aktivity zo strany p. [REDACTED] voči iných občanom, videla som iba ten jeden prípad.“

Odporkyňa uviedla, že svedkyňu [REDACTED] nepozná, v obci Malčice ju ešte nevidela a popiera jej tvrdenie.

16. Svedkyňa [REDACTED] v rámci výsluchu uviedla, že vypovedá tak, ako už vo veci vypovedala skôr (pred orgánom činným v trestnom konaní, pozn.), a teda, že odmieta vo veci vypovedať.

17. Odporkyňa sa k sťažnosti a výpovediam svedkov vyjadrila takto: „Bola som oboznámená s obsahom volebnej sťažnosti a tam uvedené skutočnosti popieram, že by sa stali a že by som nejakým spôsobom ovplyvňovala výsledky volieb. Vo volebnej veci som bola vypočutá aj NAKA (príslušným orgánom činným v trestnom konaní, pozn.) a tam som uviedla skutočnosti, týkajúce sa priebehu volieb. Je pravdou, že 5. 11. 2018 som doručila občanom Infolist č. 1 – odpočet hospodárenia (v ňom poukazuje odporkyňa na doterajšie hospodárenie sťažovateľa s prostriedkami obce, pozn.), ktorý v prílohe predkladám do materiálu. Pokiaľ ide o svedka [REDACTED] s týmto mám trvalé nezhody, jeho prehlásenia nemôžem považovať za objektívne, pretože som ho podozrievala z nekalého hospodárenia v oblasti športu. Súčasne prikladám aj výpis zo 6. 11. 2018, ktorý potvrdzuje nezhody so svedkom [REDACTED] (odpis správ v službe Messenger v sociálnej sieti Facebook medzi odporkyňou a svedkom [REDACTED], pozn.).

Takže nie je pravda, že by manžel (svedok [REDACTED], pozn.) aj otec (svedok [REDACTED], pozn.) ovplyvňovali nejakým spôsobom svedkov alebo, že by dávali nejaké peniaze.“

Odporkyňa uviedla, že 8. a 9. novembra 2018 bola v práci v obci Malčice a keď prišla domov nevyvíjala žiadne aktivity smerom k občanom, a teda neporušila volebné moratórium. Uviedla, že si uvedomuje, čo znamená volebné moratórium, a toto rozhodne neporušila.

18. Odporkyňa doručila 21. decembra 2018 ďalšie vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom opätovne zhrnula, že sťažnosť je vo všetkých bodoch vykonštruovaná a absurdná.

19. Na základe uvedeného vyvodil ústavný súd tieto skutkové závery:

Z výpovede svedka [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ] a svedkyne [REDAKOVANÉ] nebolo možné vyvodit' záver, že sa podieľali na porušení volebného moratória, vyhrážaní sa stratou zamestnania voličom, prípadne volebnej korupcii, alebo mali o takomto konaní vedomosť.

-Pokiaľ ide o porušenie volebného moratória odporkyňa uviedla, že doručovala občanom materiály, v ktorých hodnotila doterajšie hospodárenie sťažovateľa v obci Malčice, a to 5. novembra 2018, čiže v čase, keď moratórium ešte netrvalo. Jediným, kto uviedol, že mu bol v čase moratória poskytnutý volebný materiál odporkyne bol svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že mu odporkyňa poskytla svoj volebný materiál a nabádala ho, aby ju volil s tým, že sa mu za to odmení, no odporkyňa toto tvrdenie poprela a žiaden iný svedok, prípadne iný dôkazný prostriedok ho nepotvrdil.

-Pokiaľ ide o vyhrážanie sa stratou zamestnania zo strany odporkyne, táto skutočnosť sa nepotvrdila, keďže sťažovateľ ju nijako nerozvinul a vyjadril sa k nej jedine svedok [REDAKOVANÉ], a to okrajovo vo vzťahu k svojej domnienke, že s volebnou korupciou a agitáciou počas moratória sa nestretol len on, ale aj iné osoby, ktoré však uviesť nevie, pričom predpokladá, že sa boja prihlásiť zo strachu zo straty zamestnania v čase, keď sa odporkyňa ujme funkcie starostky.

-Pokiaľ ide o volebnú korupciu, ku ktorej malo dochádzať, zo sťažovateľom navrhnutých a ústavným súdom vypočutých svedkov sa k tomu, či bol korumpovaný, pozitívne vyjadril svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že mu odporkyňa mala dať lístok, na ktorom mali byť uvedené mená osôb, ktoré mal svedok [REDAKOVANÉ] v komunálnych voľbách voliť, pričom na prvom mieste mala byť uvedená kandidátka na pani starostku (odporkyňa, pozn.). V uvedenom lístku mala byť založená suma 20 €. Svedok [REDAKOVANÉ] neuviedol žiadneho svedka ani iný dôkazný prostriedok, ktorý by jeho výpoveď v tejto časti potvrdil. Odporkyňa poukazovala na zlé vzťahy so svedkom [REDAKOVANÉ], ktoré môžu byť príčinou jeho tvrdenia, ktoré označila za nepravdivé. Z uvedeného dôvodu ostáva výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] v tejto časti v rovine tvrdenia proti tvrdeniu.

Svedok [REDAKOVANÉ] uviedol, že odporkyňa mu povedala, aby ju volil, dala mu sumu 20 €, tašku, v ktorej bola klobása a saláma, a taktiež jej volebný materiál. Keďže toto konanie,

ktorého sa mala dopustiť odporkyňa, nepotvrdil iný svedok ani iný dôkazný prostriedok a odporkyňa ho poprela, ostáva výpoveď svedka [REDACTED] v tejto časti v rovine tvrdenia proti tvrdeniu.

Napokon svedkyňa [REDACTED] uviedla, že videla, ako odporkyňa dávala sumu 30 € a topánky p. [REDACTED], pričom tam mala byť ešte jedna svedkyňa, ktorej meno uviesť nevie. Svedkyňa [REDACTED] však neuviedla, či odporkyňa od obdarovanej niečo žiadala, alebo svoj dar nejako podmieňovala, prípadne, či vôbec niečo počula, a nezmienila sa ani o volebných materiáloch, „inštruktážnych papierikoch“ či iných veciach, z ktorých by sa dalo vyvodiť, že dar odporkyne súvisel s komunálnymi voľbami v obci Malčice.

Volebná korupcia v uvedenej veci je preverovaná aj národnou protikorupčnou jednotkou, expozitúrou Východ ako vecne príslušným orgánom činným v trestnom konaní na základe oznámenia sťažovateľa, pričom právnym zástupcom sťažovateľa bolo 12. decembra 2018 ústavnému súdu doručené uznesenie zo 4. decembra 2018, ktorým orgán činný v trestnom konaní začal vo veci prečinu volebnej korupcie trestné stíhanie pod ČVS: PPZ-1183/NKA-PK-VY-2018.

Ústavným súdom bolo od príslušného vyšetrovateľa Policajného zboru 8. januára 2019 telefonicky zistené, že vo veci podozrenia z volebnej korupcie v komunálnych voľbách v obci Malčice konaných 10. novembra 2018 je okruh osôb, ktorých sa podozrenie týka, úzky a vplyv na výsledok komunálnych volieb nepravdepodobný. E-mailom z 9. januára 2019 vyšetrovateľ Policajného zboru ústavný súd informoval, že „v tomto čase sa ešte vykonávajú procesné úkony za účelom ozrejmienia skutkového stavu veci.“

Z už uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti nebolo trestné konanie vo veci právoplatne ukončené.

Vzhľadom na to, že objasňovanie skutku a ustálenie skutkového stavu v trestnom konaní môže trvať dlhšiu dobu, pričom ústavný súd je vo veci volebnej sťažnosti viazaný 90-dňovou lehotou na vydanie rozhodnutia, nemôže ústavný súd posúdenie sťažnosti odložiť a musí sa s ňou vysporiadať vykonaním vlastného dokazovania, na ktoré je oprávnený a ktoré vykonáva len v rozsahu nevyhnutnom na posúdenie sťažnosti. Uvedené vyplýva aj z osobitej povahy „volebných vecí“, ktoré sa týkajú „predania moci“

v demokratickej spoločnosti, a to nie je možné neprimerane odkladať v dôsledku zdĺhavého prieskumu okolností, za akých k vyjadreniu vôle aktívne legitimovaných občanov došlo.

Ústavný súd taktiež dodáva, že ani v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“, ktorý zisťuje (môže zisťovať) skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní. Jeho úlohou je predovšetkým zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľov v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami posudzovanej veci a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci aj ďalšie dokazovanie, alebo vyvodí v predmetnej veci právne závery len na základe tvrdení predložených účastníkmi konania (PL. ÚS 66/2011).

20. Z uvedeného nemožno nad všetku pochybnosť vyvodiť záver, že k porušeniu volebného moratória, vyhrážaniu sa stratou zamestnania zo strany odporkyne, prípadne volebnej korupcii došlo, a už vôbec nie, že tieto preskúmané okolnosti dosiahli, či už samostatne, alebo v súhrne, takú intenzitu, že boli objektívne spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb starostu v obci Malčice.

III.

Právne posúdenie veci

21. Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

22. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

23. Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

24. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

25. Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

26. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (PL. ÚS 34/99, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 82/07). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 82/07).

27. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

28. Z doterajšej stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že jeho právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 82/07). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby

kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi.

29. Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, resp. zákonov, ktoré s nimi bezprostredne súvisia, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita nezákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú, resp. boli prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 8/2011). Platí totiž vyvrátiteľná domnienka, že volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy na jej vyvrátenie je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (PL. ÚS 74/2011).

30. V rámci konania o volebných sťažnostiach (agendy volebného súdnictva aj vo vzťahu ku konaniam ústavného súdu o týchto veciach) sa však neuplatňuje teória tzv. absolútnych väd volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením funkcie starostu alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti [princíp potenciálnej kauzality (PL. ÚS 7/2010)]. Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS 16/2011).

31. Ústavný súd už konštatoval, že „kupovanie hlasov“ patrí medzi najzávažnejšie porušenia ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie

voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy. Toto obmedzenie nesie so sebou také veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, že od ústavného súdu vyžaduje veľmi prísne posúdenie (PL. ÚS 5/03).

32. Vzhľadom na to, že podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je to predovšetkým sťažovateľ, ktorý v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj doložiť exaktnými dôkazmi (PL. ÚS 17/94), ústavný súd musel pri hodnotení vykonaného dokazovania svoje pochybnosti o sťažovateľom namietaných skutočnostiach pričítať na ťarchu sťažovateľa.

33. Ústavný súd napokon odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej už viackrát zdôraznil, že nemožno podceňovať voliča. Len intenzívnejší tlak na voliča prostredníctvom neférových praktík by totiž podľa názoru ústavného súdu mohol byť spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle a zakladať tak volebnú vadu, ktorej dôsledkom by mohlo byť aj zrušenie výsledku volieb (PL. ÚS 78/2011). Osoba vykonávajúca volebnú agitáciu v rámci moratória, prípadne korumpujúca voliča, či inak nezákonne zasahujúca do volebného procesu nemá žiadne záruky, že jej konanie prinesie aj ňou želateľný výsledok, keďže volič sa aj po tom, čo bol vystavený nezákonnej volebnej agitácii či prijal akúkoľvek formu úplatku, ba dokonca agitujúcej či korumpujúcej osobe prisľúbil, že bude voliť podľa jej priania, napokon v rámci tajného výkonu hlasovacieho práva sám rozhodne, ako a v prospech koho naloží so svojím volebným právom.

IV.

Záver

34. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v konaní o ústavnej sťažnosti nepreukázal svojimi tvrdeniami a navrhnutými dôkazmi porušenie volebného moratória, vyhrážanie sa voličom stratou zamestnania zo strany odporkyne, prípadne volebnú korupciu.

35. Analýzou zisteného skutkového stavu sa nepreukázalo naplnenie ani jednej z troch kumulatívne koncipovaných podmienok (zistenie protizákonnosti volieb; príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta; intenzita nezákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb pre záver ústavného súdu o neplatnosti volieb) nevyhnutných pre vyhovieť sťažnosti.

36. V zmysle uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2019